

Erfarenheter lagning 3D djur hösten 2016 Våren 2017

Eskilstuna har under inomhussäsongen höst/vår 2016/2017 ägnat oss åt att renovera hela vårt bestånd av 3D djur, vi har lagat över 60 djur, vissa djur på båda sidorna.

Vi har samlat på oss massor av erfarenheter som vi gärna vill dela med oss av till andra föreningar som funderar på att renovera 3D djur.

Det första vi kan säga är att det INTE luktar av lagningsmassan, vet att det sprids rykten om detta, själv är jag allergier och skulle inte kunnat vara med om det luktar som ryktet säger!

Ett första tips är att gå en kurs så ni får lära er grunderna hur man använder detta medel, ovärderligt med de tips vi fick av Terje och Jesper på utbildningen i Södertälje.

Tänk på att lagningsmassan kostar en vis summa, men det är många andra saker ni behöver inköpa också (se bifogad materiallistan), har föreningen pengar för allt detta eller ska man gå ihop med en annan förening och göra detta projekt.

Fördel om man lagar många djur samtidigt, en erfarenhet är att man inte ska spara lagningsmassa till dagen/veckan efter. EBS har ALLTID lagat så många djur som en sats räcker till, gången efter öppnar vi en ny sats med lagningsmassa.

HAR NI PERSONELLA RESURSER FÖR ATT KLARA AV ETT SÅDANT HÄR STORT PROJEKT, DET TAR TID OCH KRÄVER ATT MAN ÄR ETT VISST ANTAL PERSONER MED VARJE GÅNG?

(EBS har varit i snitt 10 personer och 8 gånger)

Ha en STOR lokal där ni kan vara på, det måste vara konstant värme i lokalen, för att djuren ska torka och massan ska härda på rätt sätt.

Ta in de 3D djur ni ska reparera i god tid i värme så de hinner torka lite grann innan ni börjar med reparationen.

Erfarenheter lagning 3D djur hösten 2016 Våren 2017

FÖRARBETE

Innan ni börjar skära i djuren så måste ni göra mallar på LUNG/HJÄRT området.

Använd med fördel samma byggplast som ni använder för att täcka gjutbordet och som ni använder till hålen på 3D djuren.

Ska INTE vara någon text på plasten, bättre med tjock plast än något sladdrigt skit!

Lägg plasten på 3D djuret och rita av, fördel om ni häftar dit plasten med några häftklamrar så den ligger stilla.

OM ena sidan av djuret är så sönderskjutet så ni inte ser några linjer, kolla på andra sidan av djuret, brukar finnas så att man kan rita på någon sida av djuret!

MÄRK mallen ordentligt, så ni vet vilken mall det är ni har, samla ihop mallarna och lägg i en låda förslagsvis. Underlättar när ni sedan ska rita på linjerna sedan.

GJUTNING

När ni börjar skära bort de dåliga delarna på 3D djuren så ta bort så mycket material så det finns "friskt" material att gjuta på. Se till att skär/putsa till hålen jämna och fina, ta bort eventuellt löst material, det måste vara rena och fina hål att gjuta i. Låt de uppskurna djuren stå MINST en vecka och torka innan ni börja gjuta, det är så mycket fukt i ett 3D djur. **Vi gjöt i en uggle på en gång, det innebar 3 timmars arbete för en man att ta bort gjutmassan, den härdade inte riktigt, blev som tuggummi!**

Vid gjutning så ta fram allt material ni behöver enligt materiallistan och ha det lätt åtkomligt, när man börjar gjuta så hinner man inte springa runt och leta efter material. En stor arbetsbänk som man täcker med byggplast underlättar arbetet, vi lärde oss sedan från gång till gång vilket material vi behövde ha framme.

Erfarenheter lagning 3D djur hösten 2016 Våren 2017

Vi valde att täcka hålen som vi skulle gjuta med TJOCK byggplast och häftade sedan det med LÅNGA häftklamrar, gjorde ett hål i byggplasten för att kunna hålla i lagningsmassan, OM ni ska gjuta på båda sidorna så gör inte hål på andra sidan, vi gjorde det en gång, var bara att skrika efter silvertejp för att stoppa flödet på andra sidan (nybörjarfel)! Vet att vissa tycker det räcker med tunn plast och att man kan hålla i plasten, men vår erfarenhet efter detta stora jobb säger bättre att lägga ner lite mer tid på förarbete, tjänar man på i långa loppet. Tänk på att låta de uppskurna djuren vara ”öppna” i en vecka innan ni täcker hålen med plast, torkar mycket bättre då!

Hur mycket lagningsmassa ska man ha i ett hål?

Det beror självklart på hur stort hålet är, djupt etc., därför förordar jag verkligen en kurs där ni under handledning får prova att gjuta ett/flera djur, var vårt sätt att lära sig hur mycket lagningsmassa som går åt. Har man många djur så kan man ju göra lite större satser som räcker till flera djur samtidigt.

Innan ni blandar skaka både lagningsmassan och härdare, finns risk att materialet har samlats i botten av burkarna.

Blanda i 30 sekunder (någon får ta tid), då vet ni att lagningsmassa och härdare har blandats ihop.

Fördelning av lagningsmassa kontra härdare?

Har ni 200 gram lagningsmassa så tar ni 100 gram härdare, tänk på att det ni blandat till härdare på cirka en minut så blanda inte mer massa än ni hinner hålla i 3D djuret/djuren!

När vi hållt i massan i djuren så tog vi upp djuren och vickade på dom, detta gjorde att vi fick ut massa i hela hålet, vi slapp därmed att ”efter gjuta” eventuella håligheter.

Tar lite tid innan massan börjar ”stiga” i hålet, men när väl processen kommer igång så händer saker fort!

Erfarenheter lagning 3D djur hösten 2016 Våren 2017

Se till att ni har hink och isskrapa tillgänglig för att ta bort överblivet material, det är OK att det blir en liten kulle över plasten, men inte att det rinner!

Bättre med en liten kulle än att ni behöver ”efter gjuta”, onödigt arbete och det är svårt att få det bra!

När ni gjutit klart djuren, låt dom stå och torka över natten innan ni fortsätter arbetet.

TA BORT PLASTEN/”KULLEN” SAMT SLIPNING

Skär bort eventuell ”kulle” med vass kniv, använd inte handkraft, det fungerar, men risk är då att ni få en liten grop som måste gjutas igen = onödigt arbete.

Att ta bort häftklamrar är inte något roligt arbete, använd lämpligt verktyg, slit inte bort plasten, kan ge håligheter som måste gjutas igen = onödigt arbete.

När ni fått bort plasten så ser djuret inte så roligt ut, lagade hålet är ganska ojämnt, använd gärna en mindre bandslip, går otroligt fort att slipa till ytan. Därefter tar ni en liten slipmaskin och finputsar.

Vi började med rasp/fil/slipmaskin, men efter fått låna bandslipen så tog detta med slipningen mindre än halva tiden per djur!

RITA LINJER

Ta fram mallarna och lägg på djuren, rita med någon form av tuschpenna så att linjerna syns ordentligt.

När linjerna var ritade så använde vi en ”Drymmel” för att göra linjerna i djuret, det finns många olika varianter att få till ringarna på 3D djur, men detta sätt föredrog EBS.

En liten nackdel är att linjerna blir lite ”djupa”, men det blir ju lika för alla.

Erfarenheter lagning 3D djur hösten 2016 Våren 2017

MÅLNING

3D djuren måste självklart vara torra och legat i värme innan man kan måla dom!

Här valde EBS att köpa lite billigare färg från bygghandel, kompletterade sedan med lite special färg som fick brytas från färghandel. Det går åt mer färg än man tror, speciellt på de äldre djuren.

Erfarenhet som vi gjort är att det är bättre att måla om HELA djuret än att bara lägga färg på ytan man lagat.

Här krävs det personer som kan det här med att blanda olika färger så att det blir snyggt!

Tänk på att ha stora ytor, gärna arbetsbänkar, tänk på att täck dom bara, det blir kladdigt, men oj så snyggt när det är klart!

3D djuren måste torka minst ett dygn innan man kan plocka ihop dom igen.

Ni har nu fått fräscha och fina 3D djur som kommer hålla ett bra tag framöver!

Det är en massa tid och arbete ni lagt ner, hoppas ni har haft någon glädje av alla erfarenheter och missar som EBS har gjort under vårt arbete!

Att tänka på: Finns det el i närheten, måste vi ha förlängningsladdar?

*Vi hade stor "tomteverkstad" med många olika stationer igång samtidigt då vi var tillräckligt med folk hela tiden, vi började med stationer för: rita linjer – skära i djuren – sätta plast på hålen, därefter blev det en gjutstation – ta bort plasten – slipning – göra linjer – målning – fotografera djuren
Fungerade riktigt bra för EBS, det fanns då alltid någon station för varje enskild person enligt eget intresse!*

På nästa sida finner ni utrustningslistan!

Peter Gyllhag – Sammanställande 3D lagargruppen EBS

Erfarenheter lagning 3D djur hösten 2016 Våren 2017

UTRUSTNINGSLISTA

- Byggplast (blå som är lite kraftigare – ingen text på plasten – köp en rulle)
- Minst 2 Byggknivar med långa blad (finns som special beställning på Byggmax)
- Ett antal Mora knivar
- Ett antal Mattnivar
- En liten kniv att skära hål för att hålla i gjutmassa
- Fil
- Rasp
- Sticksåg
- Drymmel
- Bandslip
- Slipmaskin
- Ett antal tillbringare för saft (att blanda gjutmassa i, se till att det är ”pip på tillbringaren)
- Ett antal slickepottar, helgjutna (att skrapa ut gjutmassa ur tillbringare med)
- Häftpistol (stor, med långa häftklamrar)
- Tuschpennor
- Hinkar (att lägga överbliven gjutmassa i)
- Isskrapor (att ta bort överbliven gjutmassa med)
- Tång (att ta bort häftklammer med)
- Penslar i olika storlekar
- Hinkar (att lägga penslar i efter användning)
- Gjutmassa (vi har beställt av Christer Andersson från Örebro)
- Hörselskydd
- Skyddsglasögon (gjutmassan är frätande)
- Skruvdragare (till blandning av gjutmassa)
- Blandare
- Våg (för att mäta exakt mängd av gjutmassa och härdare)
- Färg
- Muggar (att hålla i färg, blir mindre spill än om man hela tiden tar från burken)
- Ett antal trattar (sätter man i hålen innan man häller i gjutmassan, minskar kladdet, kostar cirka 20 kr för ett set, vi gjorde av med 3 set)

Eskilstuna 2017-04-17

**Erfarenheter lagning 3D djur hösten 2016
Våren 2017**